

B A R O Z D A

Cuncti simus concanentes

Cantigas de Santa Maria
Llibre Vermell de Montserrat

Cuncti simus concanentes

Bölcs Alfonz király Mária-énekeit és a Llibre Vermell zarándokénekeit a régizenei mozgalom kezdete óta műsorukon tartják az európai muzsikusok. E művek a saját korukban, a 13. században az egyszerű zenei formák útját egyengették az udvari kultúra felé. A Mária csodáira, transzcendens élményekre figyelő, trubadúrköltészetten nevelkedett hallgatókhoz szóltak, de a kasztíliai népzenehez közeli, gyakran táncos dallamok segítségével. A kultúrák közti közvetítésben ma éppígy segítségünkre sietnek ezek a méltán népszerű darabok, amelyeket a koncert végén már a közönség is együtt énekel az előadókkal. Ennek többször szem- és fültanúja voltam a csíkszeredai alapítású, ma már Európa több országában működő Barozda műsoraiban, például Csíkszeredában, Kolozsváron és Budapesten. Ekkor fogant meg az ötlet, hogy a műsort érdeemes lenne lemezen kiadni, sőt hosszabb távon egy magyar nyelvű kiadást is tervbe vettünk.

A cantigák ismert dallamai a mai régizeneszkek közkinccseként szolgálnak, szinte nemzetközi zenei nyelvvé váltak az utóbbi évtizedekben. Kicsit mégis mindenki másképp értelmezi a gazdag dallamkincset, más ritmikát, más hangszerelést, más arányokat keres benne. A Barozda a középkori mediterrán zenei világ segítségével a magyar és közép-európai régizene nyelvjárásait is közvetíti, mintegy összehangolva a hagyományokat, közös nevezőt találva udvari és köznépi, nyugati és keleti kultúra között.

A csaknem nyolcszáz éves muzsika és a friss, de letisztult előadás szeretettel szólítja meg a mai hallgatót. Jó szívvel ajánlom nekik és az együtt éneklőknek a Barozda új lemezét!

Csörsz Rumen István
kiadó, régizenesz, irodalomtörténész

Barozda and the Medieval music

Founded in 1976 in Miercurea Ciuc (RO), Barozda was in the frontline, taking the original forms and traditions of Transylvanian village music to the city centre stages. They were then original initiators of the Hungarian Dance House movement in Transylvania, bringing traditional folk music to a wider and younger audience, setting the standard of the great Hungarian "tanchaz" movement in Transylvania. Along with folk music, the band also committed itself to early music, and was one of the initiators and organizers of the Early Music Festival of Miercurea Ciuc, until the festival became banned in 1986 (new started in 1990).

In parallel with their performances of authentic folk music, they also undertook a significant role in the search for and popularization of Transylvanian early music and poetry. The parallels, and kinship between folk music and early music were presented at several concerts, festivals, and on recordings. At the same time, Barozda also became interested in Western Medieval music, and their performance of songs from Carmina Burana, presented at the Early Music Festival in Miercurea Ciuc, was a great success. The beautiful songs of Cantigas de Santa Maria and Llibre Vermell de Montserrat inspired the band to pursue a new musical project. It became an exciting project to see how the music of Alfons X. and the pilgrims of Montserrat could be interpreted with the Hungarian folk music approach and the early music of Transylvania in their ears. The result was presented with great success at the Early Music Festival in Miercurea Ciuc in 2018, and the recordings for this album were completed in 2022-2023. We hope you enjoy listening to the music!

Cantigas de Santa (Maria, Llibre Vermell de Montserrat és a Barozda

Egy legenda szerint, X. (Bölcs) Alfonz, Kasztília és León királya (1221-1284), egy csatában megsebesülve ágynak esett. Csodával határos módon való meggyógyulását Szűz Mária egyik csodatételének tulajdonította és megesküdött, hogy hátra lévő életében csak Őt fogja szolgálni, Szűz Mária trubadúrja lesz. Költők, zenészek, énekesek seregét hívta udvarába, és több évtizedes munka után megszületett a több mint 400 dalt, verset tartalmazó gyűjtemény, a Cantigas de Santa Maria (CSM), azaz Szűz Mária énekei. A dalok Szűz Mária egy-egy csodatételét mesélik el, közben minden tizedik dal egy himnusz, Szűz Mária dicsőítése. A gazdagon illusztrált kéziratban, a hangszerbrázolások sokasága mellett, a középkori élet hitvilága, hétköznapijai, szokásai bontakoznak ki. A dallamok nagy többsége a kor népszerű tánczenei formáját a virelai-t használja (refrén-vers-refrén), ezáltal a kéziratban a mai ember fülének is tetsző, könnyen énekelhető dallamokat találunk.

A Llibre Vermell de Montserrat (LVM) néven ismert kódex, bár mintegy száz évvel később született, mégis mintha csak adaléka lenne a CSM-nek. A kézirat 1399 körül keletkezett a Barcelona közelében fekvő montserrati Szűz Mária bencés kolostorban, mely ugyanakkor híres, Európa minden tájáról látogatott zarándokhely is volt. A gyűjteményből tíz dal maradt fenn, valószínűleg népszerű, a kor által közkedvelt világi táncdallamok, melyek igazi gyöngyszemei a középkori Spanyolország területén keletkezett zenének. Megérkezésük öröme a zarándokok sokasága énekelte ezeket a dalokat, világi, a kolostor lakóinak nem tetsző szövegekkel. Megoldásként a szerzetesek vallásos szövegeket alkalmaztak ezekre a táncdallamokra, és azután így kerültek lejegyzésre a kódexben.

Izgalmas, kreatív feladatnak találtam ennek a népzenei jellegű anyagnak a feldolgozását. Megpróbáltam áthidalni a Kasztília, Katalónia, Székelyföld közötti távolságot, akár gazdagítani az ó-portugál költői nyelvet is egy kis felcsiki tájszólással! Ehhez lelkes követőkre találtam zenésztársaimban és énekeseinkben, amit ezúttal is köszönök!

Simó József

Mivel a dalok komponálása nagy megértést igénylő művészet, ezért aki erre vállalkozik, annak rendelkeznie kell ezzel a tulajdonsággal és jó ítélőképességgel, hogy megértse és ki tudja mondani azt, amit ért és kifejezni akar, mert így készülnek jó dalok.

Bár e két tulajdonsággal nem rendelkezem olyan mértékben, ahogy szeretném, mégis megpróbálom megmutatni azt a keveset, amit tudok a művészetéről, bízva Istenben, akitől származik a bölcsesség, mert az Ő segítségével hiszem, hogy képes vagyok elérni bizonyos mértékig azt, amit keresek.

És amit keresek, az az, hogy dicsérjem a Szűzanyát, Urunk anyját, Szűz Máriát, aki az Ő teremtményei közül a legcsodálatosabb. Ezért kívánok mátol az Ő trubadúrja lenni, és imádkozom, hogy legyen trubadúrja, és fogadja el énekeimet, mert rajtuk keresztül igyekszem feltárni az általa tett csodákat. Ezért ezentúl úgy döntök, hogy nem énekelek más hölgynek, és úgy gondolom, hogy ezáltal visszaszerzem mindazt, amit a többiekre pazaroltam.

Mert ennek a Hölgynek a szerelme olyan, hogy akinek van, az örökre méltóbb rá, és ha egyszer kiérdemelte, soha nem hagyja cserben, hacsak szerencsétlenségére el nem tér a jótól, és rosszat nem tesz. Így és semmi más módon nem veszíti el.

Ezért soha nem távozom el Tőle, mert jól tudom, hogy ha hűségesen szolgálom Őt, soha nem fosztom meg magamat áldásától. Soha senki nem mulasztotta el megfogadni, aki alázatosan könyörgött érte, egy ilyen imáért, amit mindig meghallgatott.

Ezért imádkozom, ha az Ő akarata, hogy amit énekeimben mondok Róla, az legyen tetsző neki, és ha tetszik, adja meg nekem azt a jutalmat, amelyet azoknak ad, akiket szeret. Akinek ez a biztosítéka van, az szívesen énekel Neki. Itt ér véget a Szűz Mária énekeinek prológusa.

CZIKÓ Zsuzsánna – szoprán / soprano
VÁNYOLÓS Orsolya – szoprán / soprano
BÖLÖNI Emő – alt / alto
GYÖRFI Erzsébet – alt / alto
VÁNYOLÓS András – tenor / tenor
SZABÓ András – basszus / bass

SZABÓ Éva – furulyák / flutes
SIMÓ Csongor – fidula, keretdob, úd / fiddle, frame drum, ud
PÁVAI István – szantúr / hammered dulcimer
SIMÓ József – úd, középkori lant, pszaltérium, keretdob, művészeti vezető
ud, medieval lute, psaltery, frame drum, artistic director

BAROZA

Cuncti simus concanentes

Cantigas de Santa Maria

Llibre Vermell de Montserrat

1. Cuncti simus concanentes (LVCD)
2. A madre de Jesu Cristo (CSCD 302)
3. Muito demostra a Virgen (CSCD 292)
4. Des hogue mais quer' eu trobar (CSCD 1)
5. Miragres fremosos (CSCD 37)
6. De Santa Maria sinal qual xe quer' (CSCD 123)
7. Santa Maria strela do dia (CSCD 100)
8. Mui e ben aventurado (CSCD 263)
9. Como poden per sas culpas (CSCD 166)
10. Polorum regina (LVCD)
11. Stella splendens (LVCD)
12. Imerayritz de la Ciutat Joyosa (LVCD)
13. Los set gotxs (LVCD)

A zenekari felvételeket Simó József Eskilstunában és Budapesten, míg az énekfelvételeket Nagy Tivadar Csikszeredában a Big Sound Studio-ban készítette.

The orchestral recordings were made by SIMÓ József in Eskilstuna (SE) and Budapest (HU), the vocal recordings were made by NAGY Tivadar at the Big Sound Studio in Miercurea Ciuc (RO).

The tracks were arranged, mixed & mastered by SIMÓ József
fotó/photo: IOCHOM Zsolt grafika/design: SIMÓ József

CsRI 013

SCAN ME